

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi

Academic Journal of History and Idea

ISSN: 2148-2292

10 (6) 2023

<https://doi.org/10.46868/atdd.2023>.

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received : 25.10.2023

Kabul tarihi | Accepted: 30.11.2023

Yayın tarihi | Published : 25.12.2023

Mehmet Talha Kalkan

<https://orcid.org/0000-0002-1954-5698>.

Doctor, Uşak University, Faculty of Arts and Sciences, Department of History, Turkey, mehmettalhakalkan@gmail.com

Atf Künyesi | Citation Info

Kalkan, M. T. (2023). Erken Hristiyanlık Dönemi Tövbe Kitaplarında Cinsel Suçlar. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10 (6), 1995-2015.

Erken Hristiyanlık Dönemi Tövbe Kitaplarında Cinsel Suçlar

Öz

III. yüzyılın ortalarından itibaren Roma İmparatorluğu'nun içerisinde bulunduğu kaotik atmosfer ve ardından yaşanan Kavimler Göçü süreci neticesinde Roma hukuku, yaptırım gücünü önemli oranda kaybetmiştir. Roma hukukunun yaptırım gücünün azalması sonucunda yaşanan boşluk da Kıta Avrupası'na yerleşmeye başlayan kavimlerin kendi hukukları tarafından doldurulmuş, yaşanan olaylar sonucunda ortaya çıkan siyasi kaos, hukuki manada da düzensizliğe sebebiyet vermiştir. Kıta Avrupası ile kıyaslandığında Kavimler Göçü sürecinden daha az etkilenen İrlanda ve Galler'de hâkim olan Kelt kültürü ile katı manastır anlayışı, tövbe ve kefaret odaklı bir hukuki düzenin ortaya çıkmasına zemin hazırlamış, din adamları, bu hukuki düzenin temelini oluşturan eserler kaleme almışlardır. Bu bağlamda "tövbe kitapları" olarak adlandırılan ve günah olarak görülen eylemleri çeşitli düzeylerdeki kefaret yöntemleri ile cezalandıran eserler, bölgede kilise otoritesinin hâkim kılınmasına önayak olmuş ve zaman içerisinde tüm Kıta Avrupası'nı etkisi altına almıştır. Aralarında putperestlik, hırsızlık, iki yüzlülük ve cinayet gibi ağır suçların da yer aldığı bu eserlerde zina ve çeşitli cinsel suçlar da ele alınmış, mezkûr eserler, kilisenin cinselliğe bakışını yansıtarak idealize bir cinsel yaşamın oluşturulmasına katkı sağlamış ve böylece, kadın-erkek arasındaki her türlü cinsel münasebet de denetim altına alınmaya çalışılmıştır. Kilisenin kadın ve erkek üzerinde kurmak istediği bu denetim de onların evlilik süreçlerinin, toplumsal ilişkilerinin, dinî toplantılara ve ayinlere katılımlarının ve ailevi yaşantılarının kontrol edilmesine imkân tanımıştır.

Anahtar Kelimeler: Hristiyanlık, tövbe kitapları, kilise, cinsellik, cinsel suç

Sexual Offences in the Early Christian Penitential Books

Abstract

The Roman law lost its sanction power considerably due to the chaotic atmosphere toward which the Roman Empire had drifted as from the middle of the third century and as a consequence of the process involving the Migration of Tribes, which came right after. The void that emerged because of the decline of the sanction power of the Roman law was filled with the law of the tribes that were beginning to settle in Europe; therefore, the political chaos which naturally rose in the wake of the events caused legal disorder as well. Celtic culture and the strict concept of convents, which was prevalent in Ireland and in the Wales, which were less affected by the Migration of Tribes compared to Europe, paved the way for the emergence of a legal order that was based on penitence and redemption, and clergymen presented treatises that underlay that legal order. These treatises named "penitential books", which penanced actions that were considered sinful with some means of redemption on diverse levels, pioneered the authority of the church in the area and exercised influence over whole Europe in time. In these works, which involved serious crimes such as paganism, theft, hypocrisy and homicide, other crimes like adultery and sex crimes were also discussed; they presented the church's approach to sexuality and provided the depiction of the ideal sex life; thus, thanks to these books, every sort of carnal connection between men and women was tried to be supervised. This supervision over men and women helped the church to control their marriage process, social relations, joining prayers and services and family life in general.

Keywords: Christianity, penitential books, church, sexuality, sexual offense

Giriş

III. yüzyıldan itibaren Hristiyan Avrupa'da tövbe ve kefare, Roma İmparatorluğu'nun içerisinde bulunduğu kaotik durumun da etkisiyle ön plana çıkmaya başlayan kilise odaklı hukuki düzenin merkezinde yer almaya başlamış ve dönemin en önemli cezalandırma aracı haline gelmiştir. Kilisenin suç olarak gördüğü eylemleri cezalandırmak adına din adamları, suç işleyenleri belirli zamanlarda toplanan bir cemiyet içerisinde itirafa yönlendirerek onların işlemiş oldukları suçların kefare, vermelerine zemin hazırlamıştır. Halka açık bir şekilde yapılan itiraftan sonra kefare süreci başlamış ve kişinin mevcut durumuna ve işlemiş olduğu suçun büyüklüğüne bağlı olarak dua etmesinden, oruç tutmasından ve sadaka vermesinden teşekkül eden bir cezalandırma safhasına geçilmiştir. Roma İmparatorluğu'nun dağılması ve ardından Avrupa'da farklı kavimlerin egemen olması neticesinde kilise hukukunun ön plana çıkması tövbenin de en önemli cezalandırma aracı olarak kullanılmasına ve doğal olarak,

kefarete odaklı cezalandırmanın sistematik bir hale gelmesine yardımcı olmuştur. Keza Roma Kilisesi, kefarete odaklı cezalandırmalarda suiistimalleri ortadan kaldırma ve keyfiyete son verebilme amacıyla tövbe ederek kefarete girmeyi belirli bir standarda bağlamaya çalışmıştır. *Libellus*¹ adı verilen ve din adamları tarafından halka açık bir şekilde işlemiş olduğu suçu itiraf edenlerin okumakla yükümlü tutulduğu metinden son derece rahatsız olan Papa Büyük Leo, suçlu bir kişinin toplum içerisinde işlemiş olduğu suçları itiraf edemeyeceğinden kaygılanmış ve insanların itiraftan kaçarak işlemiş oldukları suçlar için hiçbir şekilde tövbe edemeyecekleri kanısına varmıştır (Büyük Leo, 1846, ss. 1210-1211). 459 yılında Picenum, Campania ve Samnium piskoposluklarına mektup gönderen Papa Büyük Leo, suçlu bir kişinin itirafını gizli bir şekilde yapması gerektiğinin öneminden bahsetmiş ve bu konuda gerekli adımların ivedilikle atılmasını istemiştir:

"Yasa dışı bir şekilde ele geçirilmek suretiyle irtikap edildiğini öğrendiğim, Havarilere yönelik bazı kuralların suiistimal edilmesine gelince, onların mümkün olan her şekilde feshedilmesine hükmediyorum. Dürüst kimselerin talep ettiği kefalet ile ilgili olarak kararım, söz konusu günahları sıralayan bir kitapçığa yazılmış olan bir itirafın toplum içerisinde okunmaması gerektiği yönünde. Kişinin vicdanını zedeleyen günahların yalnızca rahiplere ve gizli olacak şekilde itiraf edilmesinin yeterli olacağı kanaatindeyim. Tanrı korkusu, insanların önünde utanmaya yönelik herhangi bir korku içermediğinden kişinin inancının tam oluşu takdire şayanmış gibi görünebilir. Ancak her insan, halk arasında gerçekleştirilmekten çekinmediği günahları için kefarete arayışında olmaz. Bu yersiz alışkanlık (günahların halka ilan edilmesi) çoğu insanın, utanç duyduğunda veya kendisinden şikâyetçi olabilecek düşmanlarının kendi eylemlerinden haberdar olmalarından korktuğunda kefaretin getireceği devadan uzaklaşmaması için terk edilmelidir. Evvela Tanrı'ya, ardından ise tövbe eden kişinin günahları için arabuluculuk eden rahibe itirafta bulunulması kâfidir. Böylece, şayet itirafta bulunan kişinin vicdanında yatanlar diğer insanlar tarafından duyulmazsa pek çok kişi kefarete için teşvik edilebilir..." (Büyük Leo, 1846, ss. 1210-1211).

Papa Büyük Leo'nun, itirafın gizli yapılması suretiyle daha fazla kişinin tövbeye katılım göstermesine dair girişimi kefaretin sistematik bir hale gelmeye başlaması ve daha da önemlisi, onun hukuki bir cezalandırma aracı olarak hukuki düzenlemelerde kendine yer bulmasıyla sonuçlanmıştır. Kefarete; tüm Avrupa'yı derinden etkileyen Kavimler Göçü'nden görece daha az etkilenmiş olan Britanya'da din adamları tarafından hazırlanan *paenitentiale* metinlerine yön vermiş, işlemiş oldukları günahlardan arınmak isteyenler adına hazırlanan ilk rehberler bu

¹Erken Hristiyanlık döneminde günahkâr bir kişinin, işlemiş olduğu günahları belirli bir cemiyet içerisinde okumasını sağlayan belgeye verilen isim.

sayede ortaya çıkmıştır (Abraham, 2017, ss. 7-8; McNeill & M. Gamer, 1990, ss. 23-35). *Paenitentiale* vasıtasıyla İrlanda’da ve Galler’de nelerin suç olarak görüldüğü, suçların hangi şartlarla bağışlanacağı ve suçluların nasıl tövbe ederek kefarete bulunacağı konusunda keyfiyet ortadan kalkmış, din adamları, suçlulara kılavuzluk yaparak tövbe etmelerinden tümüyle temizlenip günahlarından arındıklarına dair ilan yapılmasına kadar sürecin tüm safhalarından sorumlu olmuşlardır. Doğal olarak, kilise tarafından ortaya konan bu metinlerin yalnızca dinî değil; aynı zamanda, hukuki bir bağlama da sahip olması kilisenin toplum üzerindeki gücünü pekiştirmiş ve derinleştirmiştir. Aralarında cinayet, putperestlik ve hırsızlık gibi günahların bulunduğu söz konusu metinlerde neredeyse tüm büyük günahlara yer verilmiş, kilise otoritesinin dünyevileşmesine ve onun tüm Hristiyan toplumlar üzerinde bir güç öznese haline gelmesine zemin hazırlanmıştır.

İşbu çalışma da Erken Hristiyanlık döneminde kefaretin nasıl ortaya çıktığını ve onun ortaya çıkışında rol oynayan etmenleri anlatarak kilise tarafından bir cezalandırma aracı olarak kabul edilmiş olan kefaretin sistematikleşme sürecini konu edinmiştir. Kefaretin tümüyle bir cezalandırma aracı haline gelmesi neticesinde din adamlarının ve kilisenin tövbe ve tövbeye bağlı kefaretin sürecini nasıl düzenli hale getirdiği ve cezalandırmanın nasıl ve ne şekilde yapıldığı ve hangi cezaların kilise tarafından bağışlanabileceğine dair tartışmalar çalışma kapsamında ele alınmıştır. Erken Hristiyanlık dönemine yön veren bu tartışmalar neticesinde kilisenin tutumu ve ortaya konan eserler ile Aziz Patrick, Aziz Davidus ve Aziz Canicus gibi isimlerin metinleri tetkik edilerek onların hangi cinsel meseleleri günah ve suç olarak gördükleri anlatılmıştır. Son kertede mezkûr isimlerin etkisinde hazırlanan ve kefareti tümüyle yeknesak bir hale getiren tövbe kitaplarında detaylıca ele alınan zina ve cinsel suçlar üzerinden Ortaçağ cinsellik anlayışının anlaşılmasına katkı sağlanmıştır.²

1.Erken Hristiyanlık Döneminde Kefaret

Genel itibarıyla kefaretin, Hristiyanlık anlayışında günahkâr bir kimsenin Tanrı’nın lütfunu yeniden kazanabilmek için işlemiş olduğu günahlardan pişman olması ve O’ndan af dilemesi adına tövbe ederek girmiş olduğu arınma sürecinden ve işlemiş olduğu suçlar nedeniyle yaralanmış olduğu kilise ile barışmasından ileri gelmiştir (Fastiggi, 2017, s. 2). İsa Peygamber’e atfedilmiş olan “Siz, kimin günahlarını bağışlarsanız, (onlar) bağışlanmış olur; kimin günahlarını bağışlamamışsanız, (onlar) bağışlanmamış olur” sözü, kilisenin kefareti yegâne cezalandırma aracı olarak görmesinde rol oynamış, Tanrı’nın ona söylemiş olduğu

²İrlanda, Galler ve İngiltere’de ortaya çıkan ilk tövbe kitapları hakkında daha fazla bilgi için bakınız: (McNeill & Gamer, 1990, ss. 23-44; *The Irish Penitentials*, 1963, ss. 1-27).

“Yeryüzünde bağlayacağın her şey göklerde de bağlanmış olacak” ayeti de kilise tarafından kabul edilen bir kefaretin Tanrı nazarında da kabul edilmiş olduğuna dair bir işaret olarak görülmüştür (Kutsal Kitap, 2001, Yuhanna 20:23/ Matta 16:19). Bu nedenle, din adamları, suçun itiraf edilmesi, tövbe edilmesi ve kefaretin tamamlanması noktasında atmış oldukları tüm adımları ilahi bir misyon çerçevesinde gerçekleştirmiş olup kilise, var olan hukuki otoritesini doğrudan Tanrı’ya dayandırmıştır. Hukuki gücünü tümüyle tanrısal bir temellendirme üzerine inşa etmeye başlayan kilise, Erken Hristiyanlık döneminde hâkim olan bu gücünü suçu ve suçluyu doğrudan cezalandırmak için kullanmamış; bunun yerine, suçlu, işlemiş olduğu suçun veya günahın karşılığında *şeytana teslim etme* olarak isimlendirilen, toplumdaki kovulma cezası ile cezalandırılmıştır (McNeill & Gamer, 1990, s. 15). Bazı durumlarda ise suçlu, işlemiş olduğu suçun veya günahın büyüklüğüne göre öldürülmüştür; fakat her iki durumda da suçlu, kovulma cezasını almış veya yaşadığı toplumdaki ya da bulunduğu dünyadan uzaklaştırılmıştır (Schaff, 1882, s.120). Dinden ayrılma, putperestlik, zina ve cinayet, çoğunlukla suçlunun öldürülmesi veya dünyevi olandan uzaklaştırılması ile sonuçlanmıştır (Schaff, 1882, s.120). Bu suçların dışında kalanlar ise kefareti gerektiren kişinin bir şekilde tövbe ederek işlemiş olduğu suçtan veya günahından pişman olmasına dayanan bir cezalandırma ile karşı karşıya kalmış, toplumun diğer fertlerinden ayrı tutulmuşlardır. Çoğunlukla sadaka verme, dua etme, oruç tutma, dünyevi zevklerden uzak kalma ve eşinden ayrı yaşama gibi adımlardan müphem olan cezalandırma süreci, Tanrı’ya mahcubiyetin ve ona olan borcun karşılığı olarak görülmüştür (Schaff, 1882, s.120).

II. yüzyılda gelindiğinde itirafta bulunma ve kefareti ödeme adımlarından oluşan tövbenin nasıl yapılacağı ve kefaretin ne şekilde ödeneceği meselesi tümüyle din adamlarına ve kiliselere bırakılmış, ortak bir tövbe etme biçimi, şekli ve metodu geliştirilememiştir. Esasen belirli aralıklarla yapılan ayinlere ayakta katılmalarına izin verilen *ayakta duranlar*, ibadete ve dualara katılmalarına kısıtlı şekilde izin verilen *diz çökenler*, yalnızca vaazı dinleme hakkı olan *işitenler* ve işlemiş oldukları ağır suçun karşılığında kilise kapısının önünde halktan ve kiliseden af dilemek zorunda kalan *ağlayanlar*, tövbe etmek isteyen dört temel grubu oluşturmuş, 3 veya 4 yıl süren bu kefaretin süreci sık sık değişiklik göstermiştir (Schaff, 1882, s.121). Ardından din adamı tarafından tövbesi kabul edilen ve kefaretinin doğru şekilde ödendiğine kanaat getirilmiş olan kişi için barış adımı başlamış ve işlenen günahları itiraf etmesini takip eden süreçte ilgili din adamı ve suçlunun cemaati kendisini öperek yeniden kabul ettiklerini beyan etmişlerdir. Tövbekârlarla alakalı bu temel hususlara rağmen tüm bu süreç içerisinde kanaatin tümüyle din adamına ait olması ve kilisenin yeknesak bir kefaretin uygulaması belirlememesi, tövbe ve kefaretin

konusunda belirli bir standardın tutturulamamasına ve keyfi uygulamaların belirli oranda yapılmasına sebebiyet vermiştir.

Kefaretin uygulanmasına dair sorunların yanında II. yüzyılın sonlarına doğru kilise içerisinde tövbe ile kefarete hakkında çeşitli anlaşmazlıklar ve teolojik ihtilaflar da ortaya çıkmaya başlamıştır (Schaff, 1882, ss. 121-122; McNeill & Gamer, 1990, ss. 9-20). İşbu anlaşmazlıkların ve teolojik ihtilafların temelinde ise tövbenin kalıcı bir bağışlanma içerip içermediği yer almış, kiliseye göre en ağır suçlar olan putperestlik, cinayet ve zina gibi günahları işleyenlerin de bağışlanıp bağışlanamayacağı hususu Hristiyan düşünürleri ikiye bölmüştür (Schaff, 1882, s.122). Nitekim Afrika ve İberya’da yer alan kiliseler, katı bir görüş ortaya koyarak tövbenin geçici bir bağışlanma sağladığı, işlenen her suç/günah için din adamının bağışlayıcı olamayacağı ve belirli durumların Tanrı’nın yargısına bırakılması gerektiğini belirtmiş, İtalya, Anadolu ve Mısır gibi yerlerde yer alan kiliseler ise daha ılımlı bir tavır takınarak tövbenin geniş bir şekilde uygulanabileceğini ve Tanrı’nın merhametinin sonsuz olmasından ötürü tövbenin de en ağır günahları kapsayabileceğini söylemişlerdir (Schaff, 1882, s.122). III. yüzyılda ortaya konan bu iki görüşten ikincisinin kilise tarafından benimsenmesi bir dizi Hristiyan düşünürün kilise karşıtı bir propaganda yürütmesine ve başta Tertullian ve Hippolitus olmak üzere çeşitli isimlerin sert eleştirilerde bulunmasına sebebiyet vermiştir.³ Kilisenin tövbe üzerinden göstermiş olduğu ılımlılığı Hristiyan ahlakında *gevşeme* olarak gören bu grup, tümüyle tanrısal bir özellik olan bağışlamanın kilise tarafından uygulanmasına karşı çıkmıştır (Schaff, 1882, s. 100, 125). Nitekim III. yüzyılın ortalarına gelindiğinde tövbenin mahiyeti ve geçerliliği üzerinden yaşanan bu tartışma, Hristiyan dünyanın ilk büyük ayrılıklarından biri olan Novatyan Ayrımı’nı doğurmuş, kilisenin esnek ve gevşek uygulamalarına karşı Novatyanlar, kendi anlayışlarının peşinden gitmişlerdir.⁴ Kilise ise piskoposların Tanrı’nın yeryüzündeki vekilleri olduğunu beyan ederek günahları bağışlama yetkilerinin bulunduğunu ifade etmiştir (McNeill & Gamer, 1990, s. 5). 314 yılında Ankara’da

³Hippolitus ve Tertullian kilisenin tövbe ve kefarete konusunda katı bir görüş ve yaklaşım benimsemesini savunmuş ve her türlü günahı affedebilme yetkisinin olmadığını ifade etmişlerdir. Tertullian’a göre, aralarında zina, putperestlik, cinayet, iki yüzlülük ve yalancılık/yalancı şahitlik gibi günahlar, affedilemez olanlardır ve kilisenin bunlar hakkında tasarrufta bulunma imkânı yoktur. Esasen Tertullian, her günahın vaftiz sonrasında kilise tarafından bağışlanması konusunda ciddi bir muhalefette bulunmuş ve onların sadece Tanrı’nın merhametine bırakılması gerektiğini vurgulamıştır. Bilhassa Hristiyanlığı bırakarak eski inancına veya başka bir inanca geçenlerin ve zina yapanların kilise tarafından bağışlanarak yeniden Hristiyanlığa dönmelerinin ahlaki sorunlara neden olacağını da söyleyen Tertullian, katı bir anlayış ile Hristiyanlığın ahlaki manada herhangi bir sorun ile karşılaşmaması durumundan bahsetmiştir. Öte yandan Tertullian ile Hippolitus’a karşı Papa Callistus, kilisenin yeryüzünde işlenmiş her türlü günahı affedebileceğini söyleyerek din adamlarının ve kilisenin daha ılımlı bir tavır takınması gerektiği düşüncesinden yanadır. Daha da önemlisi, Tanrı’nın sonsuz bir merhamete sahip olduğunu düşünen Callistus, günahkâr her bir Hristiyan’ın ikinci bir şansa sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Tertullian’ın ölümcül günahlarla alakalı düşünceleri için bakınız: (Donaldson & Roberts, 1886, ss. 74-102).

⁴Novatyanlar hakkında detaylı bilgi için bakınız: (Wace, 1911, ss.1215-1219).

toplanan konsilde alınan kararlar da bu durumu pekiştirmiş, Tertullian tarafından Tanrı'nın yargısına bırakıldığı söylenen ağır suçlar da kilisenin bağışlama yetkisine dâhil edilmiştir:

“Eğer birinin eşi zina yapmışsa veya bir erkek zina yaparsa, uygun görünüyor ki, kendilerini tam bir topluluğa geri kazanmaları için yedi yıl boyunca belirlenmiş derecelerde [tövbe] etmiş olsun. Zina yapan, kürtaj yapan veya kürtaj için ilaç hazırlayan kadınlar başlangıçta ölüm saatine kadar dışlanmıştır ve buna bazıları onay vermiştir. Yine de biraz daha fazla hoşgörü kullanıp onların belirlenmiş derecelere göre on yıl [tövbe] etmelerini buyurduk. Kazara işlenen cinayetler için, eski bir kararname yedi yıl süreyle tam bir topluluğa kabul edilmelerini yönlendiriyordu; ancak bu ikinci düzenleme, bu süreyi beş yıla düşürmüştür. Fal bakma, putperest alışkanlıkları takip etme veya büyü yapma ya da arınmalar için evine birini getirme durumunda olanlar, belirlenmiş derecelere göre beş yıl [tövbe] kapsamına girerler; üç yıl süresince yere kapanarak dua ederler ve buna ek olarak iki yıl boyunca adak sunmadan dua ederler...” (Wace& Schaff, 1916, ss. 72-73).

Kilisenin tüm günahları ve suçları tövbe kapsamına alarak bağışlamaya başlaması, Hristiyanlar arasında büyük bir gevşemeye neden olmuş, din adamları ile sıradan halk arasında hiçbir fark kalmamıştır (Marsilyalı Salvianus, 1930, ss.153-154). İnsanların Tanrı'ya rağmen günah işlediğini söyleyen Marsilyalı Salvianus, din adamları ile sıradan insanlar arasında yalnızca görünüş açısından farklılıklar olduğunu ve sıradan insanların, yaşayış biçimlerinin fazlasıyla dünyevi olmasından kaynaklı günaha daha fazla girdiğini ifade etmiştir (Marsilyalı Salvianus, 1930, ss.153-154). Tam da bu noktada kefarete, kişinin Tanrı ile barışmasına aracılık etmiş ise de birçokları eski alışkanlıklarından kopmamış, işlemiş oldukları günahlara karşı etmiş oldukları tövbe ile pişmanlık duyar hale gelmiştir. Dolayısıyla tövbe ve kefarete gevşeyen düzen içerisinde önemsizleşmeye başlamış, insanlar, kendilerine yasak kılınanların peşinden giderek Tanrı'dan kaçmaya ve samimiyetten uzaklaşarak tövbe etmiş oldukları günahları işlemeye devam etmişlerdir (Marsilyalı Salvianus, 1930, ss.153-154). Tövbelerini bozarak sürekli eski günahlarını işlemeye devam edenler, ölüm döşeğinde etmeyi umdukları tövbeye güvenmişler ve her türlü kötü davranış ve günah, günden güne artmıştır (Marsilyalı Salvianus, 1930, s. 195). Hatta başta Gotlar olmak üzere tüm barbarlar, Hristiyanlar tarafından bozulmaya ve onlar tarafından daha günahkâr bir hale getirilmeye başlamışlardır (Marsilyalı Salvianus, 1930, s. 196). Bu nedenle kilise, tövbe konusundaki bu gevşemeyi ortadan kaldırmak ve daha da önemlisi, Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla ciddi manada zarar gören Roma hukuku yerine cezalandırma aracı tövbe olan bir hukuki düzen inşa etmek istemiştir. Kefarete; Hristiyanlık ile daha evvel hiç tanışmamış barbar toplumlar için yeni düzene geçişin göstergesi

ve bozulan ahlaki yapı içerisinde bir dizi günah işleyen Hristiyanlar için Tanrı ile uzlaşmanın başlıca unsuru olmuştur.

2.Tövbe Kitaplarına Giden Yol

Genel itibarıyla tövbenin kilise hukukuna dâhil edilerek ceza aracı haline gelmesi Roma İmparatorluğu'nun dağılmasını takip eden süreçte gerçekleşmiştir. Barbar istilalarının yoğun olarak yaşandığı Kıta Avrupası'nda Galler ve İrlanda bölgeleri bu süreçten nispeten daha az etkilenmiş, Galya, İtalya, Hispanya ve Britanya'da var olmaya başlayan paganlar, Hristiyanlığın içerisine sirayet etmeye meyletmişlerdir (McNeill & Gamer, 1990, ss. 24-25). Barbar kavimlerin Kıta Avrupası'nda yaratmış olduğu kaotik ortam, hukuki düzenin çökmesine ve Romalılar ile kendileri aralarındaki farklılıkların daha da pekişmesine zemin hazırlamıştır (McNeill & Gamer, 1990, ss. 24-26). Öte yandan Avrupa'daki bu kaotik atmosfer, istilalardan daha az etkilenen Galler ile İrlanda'yı ön plana çıkarmış, pagan Keltlerin ve Galler'in Hristiyanlaşmasına zemin hazırlamıştır. Manastır kültürünün yerleşmeye başlaması neticesinde dinî disiplinin gelişmiş ve güçlenmeye başlayan bu katı disiplin anlayışı Hristiyanlık dünyasındaki ilk tövbe kitaplarının ortaya çıkmasına etki etmiştir (McNeill & Gamer, 1990, ss. 8-11). Bunların yanında gerekli tüm şartları ve süreci bilen bir din adamının desteğiyle yürütülen kefaretin Kelt kültüründe yer alan ve kişinin manevi arınmayı ruhani bir rehber önderliğinde gerçekleştirmesi için kullanılan *anamchara*⁵ ile benzerlik göstermesi, tövbeye verilen önemi artırmış ve o, kadim bir müessese olarak bölgede var olmuştur (McNeill & Gamer, 1990, s. 25). Diğer bir deyişle, Hristiyan din adamları, Kelt bölgesinde yaşayan Hristiyan tebaanın *anamcharası* olmuş ve onlara işlemiş oldukları suçları veya günahları itiraf ettirerek ruhani bir temizlenme sürecine dâhil olmalarına zemin hazırlamışlardır (Sellner, 1995). Din adamlarının tövbe konusunda sahip oldukları misyon neticesinde Gal ve İrlandalı kilise yetkilileri, çeşitli kanuni metinler hazırlayarak onun kimlere, hangi suçlara, ne şekillerde uygulanacağını ifade etmiş, kavramın sınırlarını çizerek kapsamını belirlemiştir. Başta cinayet, putperestlik, hırsızlık, açgözlülük ve oburluk olmak üzere tüm günahlar, tövbe ve kefaretiler

⁵Erken Hristiyanlık döneminde kitleler halinde Hristiyanlığı benimseyen Keltler, kendi kültürel değerlerinin bir kısmını yeni geçmiş oldukları dine aktarmışlardır; bu unsurlar uzun bir süre yerel kiliselerde varlığını devam ettirmiştir. Keltlerin Hristiyanlığa aktarmış olduğu kültürel değerlerinin başında bir kişinin veya toplumun manevi manada kuvvetlenmesi ve doğru yolu bulabilmesi noktasında ona önderlik eden, onunla arkadaşlık kuran kişiler için kullanılan "Anamcara" veya "Anamchara" yer almış, "Anamchara" yalnızca Keltlerde değil, aynı zamanda Gal bölgesinde "Beriglour" adıyla var olmuştur. Kelime manasıyla "Ruh arkadaşı" anlamına gelen "Anamchara", Hristiyanlığa geçen Keltler arasında da muhafaza edilmiş ve günahkâr bir kişinin günahını itiraf ederek arınmasını sağlayan din adamları için kullanılmıştır. Din adamları, günahkâr bir kişinin itiraf süreci ve ardından tövbe ile kefaretiler dönemi esnasında ona yardımcı olarak manevi olarak arınmasında ve doğru yolu bulmasında başat bir role sahip olmuş ve taraflar arasında kuvvetli bir bağ ortaya çıkmıştır. "Anamchara" kavramıyla alakalı daha fazla bilgi için bakınız: (Sellner, 1998, ss. 408-417; O'Dohonue, 2009).

cezalandırılmış, cinsel meseleler ve cinsellik de ele alınan konular arasında yer almıştır. Ele alınan bu konular, dönemin cinsellik algısı, ahlaki normları ve kadın-erkek ilişkileri hakkında kapsamlı bir perspektif sunmuş, böylece, Hristiyanlık inancında normal olanla anormal olan, doğru olanla yanlış olan arasındaki ayırım net bir şekilde yapılmıştır. Daha da önemlisi, Ortaçağ'ın başlarında ortaya çıkan Gal ve İrlanda tövbe kitapları, birer referans olarak kilisenin cinselliğe ve cinsel suçlara yönelik bakış açısını yansıtmış, suç üzerinden idealize edilen cinselliğin ne olduğu hakkında kayda değer bilgiler sağlamıştır.

İlgili bilgiler ışığında İrlanda ve Galler'de ele alınması gereken ilk ciddi belgeler, Aziz Patrick dönemine kadar uzanmış olup onun zamanında gerçekleştirilen ve aralarında Aziz Patrick'in de bulunduğu çeşitli din adamlarının hazırlanmış olduğu iki farklı Piskoposlar Sinodu'ndandır.⁶ “Aziz Patrick Yasaları” olarak adlandırılan ve iki farklı sinod esnasında alınan kararları ihtiva eden bu metin, basit bir tövbe kitabı olmaktan öte Hristiyanlığın günah veya suç olarak gördüğü meselelere ve onların cezalarına dair bir referans olmuştur. Nitekim “Aziz Patrick Yasaları”, kendinden sonra hazırlanmış olan metinleri doğrudan etkisi altına almış ve İrlandalı Aziz Canicus ve yeğeni Gal Aziz Davidus üzerinden sonraki Gal ve İrlandalı din adamlarına aktarılmıştır. Aziz Canicus ile Aziz Davidus vasıtasıyla XI. yüzyılda hazırlanmış olan tövbe kitaplarındaki günahlar/suçlar, büyük oranda benzerlik göstermiş ve çoğunlukla aynı cezaları öngörmüştür. Bu nedenle “Aziz Patrick Yasaları”, İrlanda ve Gal Hristiyanlığının şekillenmesine ve hukuki bir bağlam kazanmasına zemin hazırlamıştır. Yukarıda da söylendiği üzere iki sinodun birleşiminden ortaya çıkan Aziz Patrick Yasaları'nın ilk kısmındaki “Birinci Sinod” içerisinde genel bilgiler verilmiş, tövbe ve kefaret sürecinin nasıl olacağı ve hangi suçların bu kapsamda değerlendirilebileceği anlatılmıştır. Hatta ilgili kısımda yer alan 14. maddede cinayet, putperestlik ve zina gibi ölümcül günah olarak adlandırılan suçlar zikredilerek aynı cezai müeyyideye tabi tutulmuş, üç suça da birer yıllık kefaret edilmesi gerektiği söylenmiştir (Bieler, 1963, s. 57). Her bir suç için öngörülen birer yıllık kefaretin ardından suçlunun durumu rahibin tasarrufuna bırakılmış ve bu sürenin sonunda kişinin ve günahın bağışlanma tasarrufu din adamına bırakılmıştır. Benzer bir şekilde 17. ve 19. maddede bekâret yemini etmiş olup evlilik gerçekleştiren bir bakirenin zina suçunu işlediği ve kocasını terk eden bir kadının kaçtığı kişiyle giriştiği cinsel münasebetlerin de zina olarak görüldüğü

⁶Britanya'daki ilk sinodlar arasında yer alan ve “Birinci Aziz Patrick Sinodu” ve “İkinci Aziz Patrick Sinodu” adlı toplantılar hakkındaki bilgiler oldukça kısıtlıdır. Tam olarak ne zaman ve ne şekilde yapıldığı bilinmeyen bu toplantılar, Aziz Patrick ve "Auxilius" ile "Isernius" adlı din adamları tarafından tertip edilmiştir. İrlanda Yıllıkları içerisinde "Isernius" adlı bir diyakozdan bahsedilmesi neticesinde V. yüzyılın ilk yarısında tertip edildiği sanılan ilk sinod ile İrlanda'da kiliselerin belirli bir disiplin kazanması ve merkezi hale gelmesi yolunda adım atılmıştır. Birinci Aziz Patrick Sinodu'nun sahip olduğu önem için bakınız: (Bieler, 1963, s.3; McNeill ve Gamer, 1990, ss. 76-77). Sinod ile alakalı tartışmalar için bakınız: (Binchy, 1968, ss.49-59).

vurgusu yapılmıştır (Bieler, 1963, s. 57). Her iki durumda da kefarete, zina yapan kişi için verilen ceza olmuş, tövbe etmediği takdirde kişinin kiliseden kovulacağı ifade edilmiştir. Zinanın yanında Aziz Patrick Yasaları'nın Birinci Sinod kısmında bir din adamının bir bakire ile kısıtlı bir iletişim kurmasından bahsedilmiş, onların aynı hanede kalmaması ve sürekli diyalog içerisinde olmaması gerektiğinden söz edilmiştir (Bieler, 1963, s. 57). Aziz Patrick Yasaları İkinci Sinod kısmında ise Hristiyanlığın temel kavramları hakkında genel bilgiler verilmiş, adak, kurban, oruç, vaftiz, Paskalya ve İncil gibi hususlar üzerinde kısa açıklamalar yapılmıştır (Bieler, 1963, ss. 184-188). Aziz Patrick'in ortaya koymuş olduğu düşünceler ve hazırlanmış olduğu yasalar, İrlanda'da ve Galler'de bulunan kiliselerin Roma Kilisesi'ne tabi olmasını sağlayan Aziz Davidus vasıtasıyla daha geniş bir cenaha yayılmış, tövbe ve kefarete, buradaki kilise hukukunun ana unsuru haline gelmiştir (McNeill & Gamer, 1990, s. 169). 545 yılı civarında Brefi Sinodu'na katılan Aziz Davidus, burada kilise öğretilerinin belirli bir düzenleme çerçevesinde uygulanmasını sağlayarak kilise dışındaki tüm dinî unsurların bertaraf edilmesine ve Roma Kilisesine bağlı kalınmasına önayak olmuştur.⁷ Hristiyanlık öğretileri ve dinî uygulamalar belirli bir düzene göre yapılmaya başlamış ve bu süreç, temel günahlara karşı izlenmesi gereken cezaları belirleyen Kuzey Britanya Sinodu ile sonuçlanmıştır (Bieler, 1963, s. 67). Cinsel suçlar arasında yalnızca zinayı ve mastürbasyonu ele alan bu toplantı ile zina yapan kadın veya erkek, üç yıl boyunca başka bir ülkede bulunan manastırda işlemiş olduğu günahı pişman bir şekilde yaşayarak kefarete etmek zorunda kalmış, mastürbasyon yaparak kendini kirletenler de bir yıl boyunca kapalı bir yerde kefaretlerini yerine getirmekle yükümlü kılınmıştır (Bieler, 1963, s.67). Kuzey Britanya Sinodu'ndan sonra takribi olarak 569 yılında toplanan Victorya Sinodu'nda ise kilisenin ilgilendiği cinsel suçların mahiyeti genişletilerek hayvanlarla ilişkiye girenler ve eşcinseller de cezalandırılmıştır (Bieler, 1963, s.69). Buna göre mezkûr sinod içerisinde zina işleyen birisi üç yıl, hayvanla cinsel ilişkiye girenler iki buçuk yıl, eşcinsel ilişkide bulunanlar olayın büyüklüğüne göre iki ile dört yıl ve annesiyle zina edenler de hac yaparak üç yıl boyunca kefarete bulunmakla sorumlu tutulmuşlardır (Bieler, 1963, s.69). Kuzey Britanya ve Victorya Sinodu'ndan sonra Aziz Davidus'un adıyla anılan bir eser içerisinde, kendisinin önemli rol oynadığı bu sinodlarda tövbeye yönelik cezalara yer verilmiş, o, Aziz Patrick ile kendisinden sonra gelen tövbe kitaplarının yazarları arasında bir köprü görevi görmüştür.⁸ On altı hükümden oluşan bu kısım içerisinde Aziz Davidus, zinayı ağır bir şekilde

⁷Aziz Davidus; Pelagius'un görüşlerini ortadan kaldırmak ve onun sayısı artan taraftarlarını kiliseye kazandırmak adına Brefi Sinodu'na katılmış ve toplantıya katılanların desteğini alarak büyük bir ün kazanmıştır. Sinod ile alakalı daha fazla bilgi için bakınız: (Llyod, 1912, ss. 156-157; McNeill ve Gamer, 1990, s. 169).

⁸McNeill ve Gamer, 1990, ss. 24-25). İlgili eserin kim tarafından yazıldığına dair bir netlik bulunmamaktadır. Yaygın kanı Aziz Davidus'un önderlik etmiş olduğu Kuzey Britanya Sinodu ile Victorya Sinodu'nda ortaya

cezalandırmış, genel olarak, bakirelik yemini etmiş veya eşi olan kadınlarla, hayvanlarla veya erkeklerle cinsel bir ilişkiye girenlerin kefaretlelerinin ömür boyunca yaşamak zorunda kalacakları pişmanlık ve bunun neticesinde Tanrı'ya kendilerini adamalarından geçtiğini vurgulamıştır (Bieler, 1963, s.71). Öte yandan bakire, dul veya bakirelik yemini etmemiş bir kadınla zina yapan kişi ise bir yıl boyunca kefarete bulunmak ve bakire olan kişinin ailesine bir bedel ödemek durumunda kalmış, bedeli ödeyemeyecek kişinin kefareti üç yıla çıkmıştır. Aziz Davidus, ortaya koyduğu bu cezaların yalnızca dünyevi kişiler için geçerli olduğunu ifade ederek zina yapan bir piskoposun on üç yıl, presbiterin yedi yıl, din adamının altı yıl, keşişin ise dört yıl boyunca kefarete tutulmasını söylemiş, hayvanla, başkasının karısıyla veya kardeşiyle zina yapan kilise görevlisinin de üç yıl boyunca kefarete dâhil olacağına altını çizmiştir. İlk yıl yerde, ikinci yıl taşın üstünde ve üçüncü yıl tahtada yatması öngörülen bu din adamları üç yıl boyunca yalnızca tuz, ekmek ve su tüketmekle mükelleftir (Bieler, 1963, s.71). Bunların dışında Aziz Davidus, uyku halinde kirlenenlerin de kefarete girmeleri gerektiğini belirterek kasıtlı olarak uykuda kirlenmek isteyenlerin 7 mezmur okuyarak bir gün boyunca ekmek ve su tüketmeleri, uyku esnasında kirlenmek isteyip başaramayanların 15 mezmur ve uyku esnasında rüya görüp kirlenmeyenlerin 24 mezmur okuyarak af dilemelerini istemiştir (Bieler, 1963, s.71). Aziz Davidus'un ortaya koyduğu bu eseri müteakiben ortaya çıkan ve ağırlıklı olan din adamları üzerine bir düzenleme kaleme alan Aziz Gildas, onun kefaretlelerini ciddi manada gevşetmiş ve kefarete sürelerini kısaltıp cezaları hafifletmiştir. Aziz Gildas; presbiter veya diyakoz olup zina yapan veya eşcinsel bir ilişkiye giren kişinin her saat başı af dilemek ve özel bir oruç tutmak kaydıyla üç yıl boyunca kefarete yapmasını uygun görmüştür (Bieler, 1963, s.61). Hatta özel bir oruç ile kefarete yapan din adamlarının sağlıklarının düşünülmesi ve diyetlerinin ona göre düzenlenmesi gerektiğini de vurgulayan Aziz Gildas, kişinin acısını ve pişmanlığını en derinlerde yaşamasına ve Tanrı'ya itaat etmesine önem vermiştir (Bieler, 1963, s.61). Nitekim presbiterden veya diyakozdan daha düşük rütbeli bir din adamının daha hafif bir oruç ile kefarete etmesini isteyen Aziz Gildas, kendisinden öncekilerin benzer günahlara uygun gördüğü cezalara da atıflarda bulunarak kendisinin uygun gördüğü mevcut tövbe ve kefarete sürelerini belirtmiştir (Bieler, 1963, ss. 61-63). Zinada bulunmak isteyen veya hayvanla ilişkiye giren bir din adamının da bir ila bir buçuk yıl arasında bir kefarete bulunması gerektiğini söyleyen Aziz Gildas, kişinin samimi bir şekilde af dilemesinin şart olduğunu anlatmıştır (Bieler, 1963, s.63).

konmaya başlanan tövbe ve kefarete cezalarının toplanarak belirli bir eserin bir kısmını oluşturduğu ve bu eserin de yalnızca kefaretlelerle alakalı parçalarının günümüze kadar geldiği ile alakalıdır. Bu nedenle, eserin gerçekten Aziz Davidus'a ait olup olmadığı, ona ithaf edilen bir eserden mi ileri geldiği veya onun yazmış olduğu bir kitaptan alınıp alınmadığı tartışmalı bir konudur.

3. Tövbe Kitapları ve Cinsel Suçlar

Aziz Patrick Yasaları'ndan, Aziz Davidus ile Aziz Gildas gibi isimlerin eserlerinden kısa bir süre sonra İrlandalı Aziz Finnian'ın hazırlamış olduğu tövbe kitabı, işlenen günahlara ve suçlara karşı hazırlanmış olan ilk müstakil eser olup tümüyle din adamlarına rehberlik eden bir referans eserdir.⁹ Aziz Gildas ve Aziz Davidus gibi isimlerle yakın ilişkilerde bulunan Aziz Finnian, kendinden sonra ortaya konmuş olan tövbe kitaplarına esin kaynağı olmuş ve tövbe kitabı külliyyatının temelini oluşturmuştur. Aziz Patrick Yasaları'ndan farklı olarak Hristiyan bir kişinin işleyebileceği tüm suçları ayrıntılı bir şekilde anlatarak etmesi gereken tövbeyi ve ödemesi gereken kefareti anlatan Aziz Finnian, şehvet odaklı olduğuna inandığı cinsel suçları da kapsamlı bir şekilde ele almıştır. İlk olarak zina yapma niyeti olan bir kişiden yola çıkan Aziz Finnian, niyetin de en az fiilin kendisi kadar belirleyici olduğunu söyleyerek bu niyeti taşıyan kişilerin söz konusu günahları kalpleriyle işlediğini savunmuştur (Bieler, 1963, s.75). Bu nedenle Aziz Finnian, zina işlemeyi isteyen ama bunu gerçekleştiremeyen kişilerin altı ay boyunca yalnızca ekmek ve su tüketip bir yıl boyunca et ve şaraptan uzak durarak bir kefaret sürecine girmesi gerektiğini söylemiştir (Bieler, 1963, s.75). Zinanın gerçekleşmesi durumunda ise Aziz Finnian, cezalandırmanın iki farklı şekilde gerçekleşebileceğini ifade ederek suçu işleyen kişinin statüsünün önemli olduğunu vurgulamıştır. Aziz Finnian'a göre zina suçunu gerçekleştiren kişi bir din adamı veya kiliseye mensup biri ise bir yıl boyunca su ve ekmek yiyerek, iki yıl boyunca da şarap ve etten uzak durarak kefaret etmekle yükümlüdür (Bieler, 1963, s.77). Bu kefaretin gerçekleşmesi ise tümüyle işlenen günahın tek seferlik olup kimse tarafından bilinmemesine bağlıdır. Aksi takdirde insanların da tanıklık etmiş olduğu bir zina olayına karışan veya zinayı sürekli olarak yapan din adamı, var olan statüsünü kaybederek kiliseden atılma durumu ile karşı karşıya kalmıştır (Bieler, 1963, s.77). Daha da önemlisi, Aziz Finnian din adamlarının zinaya karışmasından bahsettiği 10., 11. ve 12. maddelerde din adamlarının ve kilisenin tövbeye karşı sahip olması gerektiğine inandığı stratejiyi özetlemiş, işlenen tüm günahların gizli bir şekilde itiraf edilebileceğini ve kilisenin cinayet ve zina da dâhil olmak üzere tüm günahları bağışlayabileceğini söylemiştir (Bieler, 1963, ss. 77-79). Zinayı sürekli olarak işleyen bir din adamının görevini kaybederek üç yıl boyunca şarap ve et tüketmemesi gerektiğini söyleyen Aziz Finnian, zina sonucu çocuğu olan veya çocuğu olup onu öldüren bir kişinin de bağışlanabileceğini beyan etmiştir (Bieler, 1963, ss. 77-79). Zina ve cinayet gibi suçların da affedilebileceğini vurgulayan din adamı, çocuk sahibi olan veya onu

⁹Aziz Finnian, Aziz Davidus tarafından tertip edilen Kuzey Britanya Sinodu'na katılmış ve onunla yakın bir ilişki içerisinde olmuş, eserinde muhtemelen onun görüşlerinden istifade etmiştir. Konuyla alakalı bakınız: (McNeill ve Gamer, 1990, ss. 86-87).

öldüren bir din adamının üç yıl boyunca samimi bir şekilde af dilemesi, Tanrı'dan merhamet istemesi, üç yıl boyunca şarap ve etten mahrum kalması, dinî görevlerden azledilmesi ve yaşadığı yerden ayrılması gibi şartları yerine getirmesi neticesinde bağışlanabileceğini dile getirmiştir (Bieler, 1963, ss. 77-79). Aziz Finnian; yalnızca zinayı değil din adamlarının kadınlarla girmiş oldukları her türlü ilişkiyi de suç olarak görmüş, onların kadınlarla kurmuş oldukları arkadaşlıkların ve girmiş oldukları münasebetlerin 40 günlük bir su ve ekmek tüketimine dayanan kefareti zaruri kıldığını ve bu sürenin sonunda da din adamının konuştuğu kadını kalbinden atması gerektiğini belirtmiştir (Bieler, 1963, s.79). Din adamının herhangi bir kadına şehvet duyması altı aylık bir su ve ekmek kefareti, dile getirilmeyen şehvet ise yedi günlük bir ekmek ve su kefareti tutmayı zorunlu kılmıştır. Bunların yanında daha önceleri dünyevi olup sonrasında kiliseye girerek orada belirli bir makama gelenlerin eski dünyevi arzularına dönmelerini büyük bir günah ve suç olarak görmüş olan Aziz Finnian, onların yedi yıllık bir kefareti ödemeleri gerektiğini söyleyerek günahkâr din adamının ilk üç yıl boyunca sadece ekmek ve su tüketmesini, diğer üç yıllık dönemde et ve şaraptan mahrum kalmasını ve son senede ise af dileyerek eski makamına dönmelerini uygun görmüştür (Bieler, 1963, s.79). Din adamlarının ardından zina işleyen dünyevi kişilere geçen Aziz Finnian, onlara yönelik de tövbe odaklı cezalandırmalara yer vermiş, zinayı farklı boyutlarıyla ele almıştır. İlk olarak bir kadını kirleten erkeğin silahsız bir şekilde gezmesi ve üç yıllık bir kefareti sürecine dâhil olması gerektiği görüşünü savunmuştur (Bieler, 1963, s. 87). Üç yıllık kefareti esnasında herhangi bir şekilde karısıyla cinsel bir birliktelik yaşamaması gereken günahkâr erkek, ilk yıl yalnızca su ve ekmek tüketmek zorunda kalmıştır (Bieler, 1963, s. 87). Kefaret sürecinin tamamlanmasından sonra bir din adamı, günahkâr olan kişi hakkında tasarrufta bulunarak onun yeniden ayinlere katılmasına izin verme yetkisini elinde tutmuştur. Günahkâr kişi, ilgili din adamının kendisini samimi bulması durumunda ise bir yıllık bekleme süresinden sonra karısıyla yeniden aynı yatakta yatabilme imkânına kavuşmuştur. Aynı şekilde kendi bakire kızını veya komşusunu kirleten dünyevi erkek, bir yıl boyunca su ve ekmekten ileri gelen kefareti sürecine girmek ve karısından uzak durmak zorundadır (Bieler, 1963, s. 87). Daha da önemlisi, daha evvel kendi kızını veya komşusunu kirleten dünyevi erkek, başka biriyle zina yapmama cezası da almıştır. Dünyevi kişinin başka bir komşusunu veya bakire kızını kirletmesi durumunda tövbesi ve kefareti ağırlaştırılmış ve tüm tasarruf din adamına bırakılmıştır (Bieler, 1963, ss. 87-89). Kendisini dine adanmış bir bakireyi kirleterek ondan çocuğu olan dünyevi bir erkek ise üç yıllık bir kefareti sürecine girerek ilk yıl yalnızca su ve ekmek tüketmek, sonraki iki yılda ise şarap ve etten mahrum kalmak zorundadır. Mezkûr günahkâr, kendi eşiyle ilişkiye girebilmek için üç yılını doldurmakla mükelleftir (Bieler, 1963, s. 89). Kendisini dine adanmış bir bakireyi

kirletmiş ama ondan çocuğu olmamış olan dünyevi bir erkek ise bir yıllık su ve ekmek kefareti girmekle yükümlü kılınmış, sonraki altı ayda ise et ve şarap tüketmekten mahrum bırakılmıştır. Tamamlanan kefaretin ardından dünyevi erkek, eşiyile yeniden aynı yatakta yatabilme hakkını elde etmiştir (Bieler, 1963, s. 89). Ayrıca, dünyevi bir erkeğin kölesiyle girdiği ilişkilerin de zina olduğunu vurgulayan Aziz Finnian, olası bir ilişki neticesinde dünyevi erkeğin kölesini satmak zorunda olduğunu belirtmiştir (Bieler, 1963, s. 89). Kölesinden çocuk sahibi olan dünyevi erkeğin kölesini serbest bırakmakla yükümlü kılındığını ve bir yıllık ekmek ve su kefareti girmesi gerektiğini vurgulamıştır (Bieler, 1963, s. 89). Bunların yanında Aziz Finnian, Hristiyanlığın boşanmaya ziyadesiyle karşı olduğunu beyan ederek taraflardan birinin kısır olması veya aldatılması gibi durumları evliliği bitirmek adına yeterli görmemiş, evlilik kurumunun ne olursa olsun devam etmesini tavsiye etmiştir (Bieler, 1963, s. 91). Aldatılan kadın veya erkeğin Tanrı'ya dua ederek eşini beklemesi gerektiğini söyleyen Aziz Finnian, evli çiftlerin de her zaman cinsel ilişkiye girmemelerini öğütleyerek erkeğin hamile olan eşinden uzak durmasını, tarafların yıl içerisinde anlaşarak 40 günlüğüne kendilerini yalnızca duaya adanmalarını uygun bulmuştur (Bieler, 1963, s. 91). Tüm bu adımlar, Aziz Finnian'a göre iyi bir evliliğin temellerini oluşturmuştur.

VI. yüzyılda İrlanda'da yaşayan ve "Kilcummin" adlı bir manastırın başı olarak görev yapan Cummean da Aziz Finnian gibi bir tövbe kitabı hazırlayarak zina, oburluk, öfke ve açgözlülük gibi günahlara karşı ödenmesi gereken kefareti süreleri hakkında çeşitli bilgiler vermiştir (McNeill & Gamer, 1990, s. 98). Kendisinden önce yazılan Aziz Finnian Tövbe Kitabı'ndan farklı olarak Cummean, hazırlamış olduğu eserinde işlenen günahları alt başlıklara ayırarak her birine ait suçları, kefareti cinsini ve sürelerini tasnif etmiştir. Bu bağlamda ikinci alt başlığı oluşturan zina bölümünde din adamlarının ve dünyevi kişilerin işlemiş oldukları cinsel suçları ve sapkınlıkları ele almış olan Cummean, zina işleyen bir piskoposun on iki yıl, diyakozun yedi yıl ve keşişin ise üç yıl boyunca kefareti ödemesi gerektiğini vurgulamış, günahkâr olan din adamının tutması gereken özel kefareti orucu hakkında bilgi vermiştir (Bieler, 1963, ss. 113-115). Bunun yanında zinaya bulaşan bir din adamı için bir yıllık ekmek ve su kefareti, yapmış olduğu bir zinadan çocuğu olan din adamı için ise 7 yıl sürgün kefareti ödenmesinin zaruri olduğunu belirtmiş, hayvanla cinsel ilişkiye giren herhangi bir kilise görevlisinin de bir yıl boyunca tövbe ederek kefareti ödemekle yükümlü kılındığını vurgulamıştır (Bieler, 1963, s. 115). Hayvan ile ilişkiye giren dünyevi bir kişi için de aynı kefareti uygun bulan Cummean, annesini kirletenlerin hac ibadetinde bulunması ve üç yıllık bir tövbe sürecine girmesi gerektiğinden bahsetmiştir (Bieler, 1963, s. 115). Aynı şekilde öpüşen

biri dört yıl, öpüşmeyi bir adet haline getirenler yedi yıl, eşcinsel ilişkiye girenler yedi yıl ve dokunarak mastürbasyon yapanlar ise iki yıl boyunca tövbe ederek kefarete sürecine girmekle cezalandırılmışlardır (Bieler, 1963, s. 115). Aziz Finnian'ın tövbe kitabında olduğu gibi Cummean da hazırlamış olduğu eserinde fiziksel bir cinsel münasebet dışında kalan cinsel istekleri ve arzuları da yasaklamış, zinayı düşünen bir kişiye üçer kez olmak kaydıyla kırk günlük, söylenen bir söz veya atılan bir bakış ile kirlenen bir kişiye duruma bağlı olarak yirmi veya kırk günlük, zihninin yoğun cinsel isteğine maruz kalan kişiye yedi günlük kefarete düşmüştür (Bieler, 1963, ss. 115-117). Uyku esnasında kirlenmek isteyen bir kişi ise dokuz mezmur okumakla ve bir günlük su ve ekmek kefareti tutmakla yükümlü kılınmış, kadınlarla konuşanlar kırk günlük, öpüşenler ise üçer kez olmak üzere kırk günlük ve bir kadını seven kişi de yedi günlük bir kefarete dâhil edilmiştir (Bieler, 1963, s. 115). Tüm bu açıklamaların ardından kadın ve erkek arasında işlenen zina suçundan bahsetmeye başlayan Cummean, zina yapan bir kişiye üç yıllık bir kefarete sürecini uygun görmüş ve bu süreç içerisinde günahkâr olan kişinin etten, şaraptan, silahtan ve eşinden uzak durması gerektiğinden bahsetmiştir (Bieler, 1963, s. 117). Komşusunu veya bakire olan kızını kirleten bir erkek bir yıl boyunca tövbe ederek kefareti ödemek zorunda kalmıştır. Kölesiyle bir ilişkiye giren erkek onu satmak ve ardından da bir yıl boyunca tövbe etmek, kölesinden bir evladı olan kişi de onu azat etmekle cezalandırılmıştır (Bieler, 1963, s.117). Aziz Finnian örneğinde olduğu gibi Cummean da kadının kısır olmasını veya taraflardan birinin diğerini bırakarak evi terk etmesini boşanma nedeni olarak görmemiş ve geride kalanın evlilik akdinin sonuna kadar beklemesini tavsiye etmiştir (Bieler, 1963, s. 117). Hatta Cummean, evlilik durumunda olanların da her zaman cinsel bir münasebete giremeyeceğini vurgulayarak tarafların senede üç kez olmak üzere 40 günlük cinsel bir oruç tutmasını, cumartesi ve pazar günleri birbirlerinden uzak kalmasını ve kadının muayyen gününde erkeğin ona yaklaşmamasını öğütlemiştir (Bieler, 1963, s. 117). Bunların yanında Cummean, hazırlamış olduğu eserin onuncu kısmında erkek çocuklarıyla alakalı müstakil bir bölüm kaleme almış, onların davranışlarının iyileştirilmesiyle alakalı uygun görülmeyen durumlardan ve o durumları cezalandırmak amacıyla uygulanan kefaretlerden bahsetmiştir. Buna göre Cummean, öpüşmenin durumuna göre erkek çocuklarının özel oruçlarla, müstehcen davranışlar gösterenlerin günaha göre yirmi ile kırk günlük kefaretle ve hayvanla cinsel münasebete girmesine rağmen dinî toplantılara katılanların yüz günlük tövbeyle cezalandırılmasına karar vermiştir (Bieler, 1963, s. 127). Yirmi yaşından büyük olup karşılıklı mastürbasyon yapanlar, itirafta bulunup dinî toplantılara katılmaksızın yirmi veya kırk günlük, tövbe etmelerine rağmen aynı davranışı tekrarlayanlar yüz günlük ve daha sık tekrarlayanlar kilisenin dışında bırakılarak bir yıllık kefarete ödemek zorunda kalmışlardır

(Bieler, 1963, s. 129). Aynı şekilde yirmi yaşından büyük olup kendilerine dokunarak mastürbasyon yapanlar yüz günlük, bu davranışı tekrar edenler de bir yıllık kefarete sürecine girmişlerdir; küçük bir çocuğu istismar eden ise bir hafta boyunca oruç tutmak zorundadır (Bieler, 1963, s. 129). Kendi başına mastürbasyon yapan biri de yüz günlük bir kefarete ödemekle yükümlü tutulmuştur. Son olarak da zina yapan çocuklar duruma bağlı olarak yüz gün ile bir yıl, eşcinsel ilişkiye girenler iki yıl, dudaklarıyla şehvetlerini tatmin edenler de dört yıl tövbe etme yükümlülüğünü üstlenmişlerdir (Bieler, 1963, s. 129).

Aziz Finnian'ın öğrencileri Sinell ve Comgall'ın öğrencisi olan Columbán da hazırlamış olduğu tövbe kitabı ile çeşitli suçlara uygun cezaları kefarete üzerinden belirlemeye çalışmış, kendinden önce ortaya konmuş olan düzenlemeleri genişletmiştir (McNeill & Gamer, 1990, s. 87). Genel itibarıyla Columbán, kaleme almış olduğu bu tövbe kitabı ile din adamları ve dünyevi olanları ayırarak her ikisine de farklı cezalar öngörmüştür. İlk olarak günah işlemek istemenin büyük bir suç olduğunu savunan Columbán, zina yapmak isteyen bir keşişin altı ay boyunca su ve ekmek tüketerek kefarete ödemesi gerektiğini vurgulamıştır (Bieler, 1963, s. 97). Günah işleme isteğine boyun eğerek zina yapan keşişin üç yıl, fiilin tekrarı durumunda yedi yıl ve eşcinsel ilişki durumunda ise on yıl boyunca kefarete tutmakla yükümlü olduğunu savunan Columbán, ortaya koymuş olduğu bu cezaların, söz konusu suçları işleyen kişinin statüsüne göre değişebileceğini söylemiştir (Bieler, 1963, ss. 99-101). Buna göre zina yapan bir din adamı üç yıl, diyakoz beş yıl, rahip yedi yıl ve piskopos ise on iki yıl boyunca tövbeye dayanan kefarete tutmakla mahkûm edilmiştir (Bieler, 1963, s. 101). Mastürbasyon yapan veya hayvanla zina yapan bir din adamı ise üç yıl boyunca bir kefarete sürecine girmek zorunda kalmıştır (Bieler, 1963, s.101). Öte yandan Columbán, dünyevi olanların işlemiş olduğu cinsel suçları da ele almış ve onlarla alakalı cezaları ortaya koymuştur. Buna göre zina yapmasının sonucunda çocuğu olan bir kişinin yedi yıllık bir kefarete girmesi gerektiğini savunan Columbán, mezkûr kişinin hacca giderek bu zaman zarfında sadece su ve ekmek tüketmesi gerektiğini ifade etmiştir (Bieler, 1963, s. 99). Eşcinsel bir ilişkiye giren biri ise ilk üç yıl yılında yalnızca ekmekten ve sudan oluşan kefarete, geri kalan yedi yılda da şarapsız ve etsiz bir tövbe sürecine girmek zorunda kalmış, mastürbasyon yapan veya hayvanla cinsel münasebete giren bir kişi de iki yıl boyunca tövbe ederek samimi bir şekilde Tanrı'dan af dilemekle cezalandırılmıştır (Bieler, 1963, ss. 101-103). Bir başkasının karısıyla zina yapan erkek de zina yaptığı kişinin eşine bir bedel ödeyerek onun şerefini temizleme, üç yıl boyunca sulu ve lezzetli gıdalardan uzak kalma ve kendi eşinden ayrı yaşama; herhangi bir evlilik akdi içerisinde olmayan bir kadın veya dul ile zina yapan biri ise bir yıl boyunca tövbe edip zina yapıp kirletmiş olduğu kişinin ailesine

belirli bir bedel ödeme cezaları ile karşı karşıya kalmıştır (Bieler, 1963, s. 103). Son olarak eşcinsel bir ilişki içerisinde olan bir erkek de yedi yıl boyunca işlemiş olduğu günah için tövbe edip ilk üç yıl su ve ekmek kefareti yerine getirmek durumunda kalmıştır. (Bieler, 1963, s. 103). Yedi yıllık kefaret sürecinin ardından din adamı, günahkâr kişi için Tanrı'dan af dileyerek onun yeniden dinî toplantılara katılmasına izin verme tasarrufunu elinde tutmuştur.

Tümüyle Cummean'ın etkisiyle kaleme alınan ve kim tarafından hazırlandığı bilinmeyen Bigotyan Tövbe Kitabı, Britanya'daki son büyük tövbe kitabı olup eserin girişinde Hristiyanlıktaki sekiz büyük günaha ait çeşitli şemalar yer almıştır (Bieler, 1963, ss. 205-209). Genel olarak eserin başlangıç kısmında kilisede görev yapan din adamlarını doktorlara benzeten yazar, onların da hastanın artan ateşine paralel olarak ateşle ve hastalıkla mücadele etmesi gerektiğini söylemiş ve işlenen her bir günahın dikkatli bir şekilde dinlenerek kişiye mahsus olduğunun ispatlanması gerektiğini vurgulamıştır (Bieler, 1963, s. 199). Daha da önemlisi, ilgili eserin yazarı; Papa Büyük Gregorius'a atıfta bulunarak çoban olarak gördüğü din adamlarını, günahlara ve günahlara bağlı tövbe ve kefaret anlayışına dair dikkatli olmaya çağırılmış ve ilk kez hem din adamlarının hem kilisenin her türlü günahı Tanrı adına bağışlayabildiği hususuna yer vermiştir.¹⁰ Bu nedenle, din adamlarının oldukça hassas davranması gerekmiş ve günahkârların ruhlarını iyileştirmek adına etkin bir cezalandırma uygulamaları zarurieti hasıl olmuştur. Kefaret Kutsal Kitap'ta da yazmış olduğu üzere bir günahkârın "işlemiş olduğu hatadan geri döndürülmesi" meselesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış, onun günahını itiraf etmesi, uyarılması, ona öğüt verilmesi, kendisine doğrunun gösterilmesi ve hatalarının düzeltilerek Tanrı'ya döndürülmesi bu meselenin bileşenlerini oluşturmuştur (Bieler, 1963, s. 203). Diğer bir deyişle, kefaret; din adamının sahip olduğu şanın bir göstergesi, kişinin kurtuluşunun somut bir delilidir (Bieler, 1963, s. 203-205).

Kefaretle alakalı açıklamalardan sonra mezkûr kitabın yazarı, "Kilise Babaları" olarak adlandırılan çeşitli isimlerin Hristiyanlıktaki büyük günahlara dair düşüncelerine yer vermiş ve onları basit şemalarla, belirli başlıklar altında toplamıştır. Buna göre büyük günahlardan biri olarak görülen zina hakkında detaylı açıklamalar yapılmış ve zina, diğer cinsel suçlarla beraber ele alınmıştır. İlk olarak din adamlarıyla alakalı bilgiler veren yazar, onların kadınlarla olan ilişkilerine yer vermiş ve kadınlara dokunarak kendilerini kirletmelerinin kırk gün, bir kadını istekli bir şekilde öpmelerinin yirmi gün ve bir kadını şehvetli şekilde düşünerek veya erkeklik organına dokunarak meni gelmesini sağlayanların bir ile üç hafta boyunca işlemiş oldukları

¹⁰İşbu eserde İncil'de geçen "Siz, kimin günahlarını bağışlarsanız, (onlar) bağışlanmış olur; kimin günahlarını bağışlamamışsanız, (onlar) bağışlanmamış olur" sözüne gönderme yapılarak kilisenin bağışlama otoritesini buradan aldığı belirtilmiştir.

günahtan pişman bir şekilde kefarelerini ödemek durumunda olduklarını belirtmiştir (Bieler, 1963, ss. 203-205). Uyurken kirlenenler üç gün, kendini tahrik edenler yirmi gün, herhangi bir müstehcen durum içerisinde kalanlar duruma bağlı olarak kırk gün ve bir kadına şehvetli bir şekilde bakarak onunla ilişkiye girmek isteyenler bir yıl boyunca Tanrı'dan af dileyerek kefarelerini yerine getirmekle yükümlüdür (Bieler, 1963, s. 205). Öte yandan eşcinsel ilişkileri de detaylı bir şekilde ele alan Bigotyian Tövbe Kitabı'nda iki erkeğin şehvet uyandırıcı temaslarına iki yıl, dudaklarıyla birbirlerini tahrik etmelerine dört yıl ve olası bir eşcinsel ilişkiye ise on yıl boyunca kefarete öngörülmüştür (Bieler, 1963, ss. 219-221). Tüm bu cezalar için 12 yaşının üstünde olma şartı aranmış ve bu yaşın altında olanların kefaretlerinin daha hafif bir şekilde uygulanmasına karar verilmiştir (Bieler, 1963, s. 221). Annesi veya kız kardeşi ile zina yapanlar günahın büyüklüğüne göre yedi ile on beş yıl, komşusunun eşiyle zina yapanlar kendi eşlerinden mahrum bir şekilde üç yıl, bakire bir kadınla zina yapanlar dört yıl ve bakire bir kadınla zina yapıp çocuk sahibi olanlar da ilk yılı yalnızca su ve ekmek tüketerek, diğer iki yılı da etsiz ve şarapsız geçirmek kaydıyla üç yıl boyunca bir kefarete sürecine girmiştir (Bieler, 1963, s. 221). Zinanın ardından eşlerin evlilik esnasındaki tavırları üzerinde duran yazar, erkeğin veya kadının hiçbir koşulda eşini bırakmaması gerektiğini söylemiş ve olası bir terk etme durumunda ise terk edenin girdiği ilişkiyi zina olarak görmüştür. Nihayetinde eşini terk ederek başka bir kadına veya erkeğe giden kişinin de işlemiş olduğu günahtan ötürü Tanrı'dan af dileyerek yedi yıl boyunca kefaretle yükümlü olduğunu vurgulayan yazar, eşini terk eden kişinin de bir yıl boyunca tövbe etmesi gerektiğini ifade etmiştir (Bieler, 1963, s. 221). Bunların yanında yazar; muayyen gününde olan bir kadının dinî toplantılara katılamayacağını, eşiyle cinsel bir münasebete giremeyeceğini, dinî toplantılar veya ayinler öncesinde eşler arasında hiçbir cinsel yaklaşma olamayacağını, erkeğin Paskalya Bayramı'na kırk gün kala karısına herhangi bir cinsel temasta bulunamayacağını ve hamileliğin altıncı ayı itibarıyla ve loğusalık döneminde tarafların cinsel ilişki kuramayacağını belirtmiştir (Bieler, 1963, s. 223). Aynı şekilde pazar günü evlenmek zorunda kalanların sürekli olarak Tanrı'dan af dilemekle sorumlu kılındığını vurgulamıştır (Bieler, 1963, s. 223).

Sonuç

Genel olarak Galler ve İrlanda'da ortaya çıkan tövbe kitapları, Roma İmparatorluğu'nun çöken otoritesinden kaynaklanan hukuki boşluğun doldurulması noktasında önemli bir enstrüman olmuş ve kilisenin kendi kanunları üzerinden bir güç sahibi olmasında rol oynamıştır. IV. yüzyıldan itibaren Roma İmparatorluğu'nun zayıflaması ve ardından da dağılması neticesinde Avrupa'da büyük bir kaotik ortam ortaya çıkmış, İrlanda ve Galler Kıta

Avrupası'nın aksine süreçten nispeten daha az etkilenmiştir. Her iki bölgenin de Kıta Avrupası'nın içinde bulunduğu durum kadar karışık bir süreçten geçmemesi, Hristiyanlıkla henüz tanışmış bu bölgelerin kurmaya başlamış olduğu kilise otoritesinin ve Hristiyanlaşma sürecinin sekteye uğramamasına yardımcı olmuştur. Nihayetinde Kelt kültüründe yer alan “Anamchara” adlı manevi rehberlik anlayışının Hristiyanlığa geçmesi, din adamlarının Galler'de ve İrlanda'da bu görevi üstlenerek günah işlemiş olanlara manevi destek ve ruhani bir dostluk sağlamalarına zemin hazırlamıştır. Günahkâr bir kişinin işlemiş olduğu günahı itiraf etmesi, itiraf etmiş olduğu günaha tövbe etmesi, ruhani manada arınmasını sağlayacak bir kefarete girmesi ve tüm bu sürecin onun yanında yer alan ve manevi rehberi olarak görülen din adamı tarafından izlenmesi, Avrupa'nın diğer bölgelerinin aksine hem İrlanda'da hem de Galler'de tövbe ve kefaretin farklı bir bağlama oturmasına imkân tanımıştır. Açık bir şekilde tövbe ve kefaret, her iki bölgede de ruhani arınmanın yegane yolu olarak görülmüş, din adamlarına ve kiliseye de büyük bir misyon düşmüştür. Öte yandan her iki bölgede de ruhani arınmanın yapılabilmesi adına manastırların ön plana çıkması, dinî anlayışın daha sert ve katı bir disiplin etrafında şekillenmesine ve daha da önemlisi, din adamları tarafından sınırları belirlenmiş ve yazılı hale getirilmiş kurallar etrafında yaşanmasına katkı sağlamıştır. Bu nedenle, tövbe ve kefaret de ruhani arınma sürecinin ana unsuru olarak sistematik ve disiplinli bir yapı kazanmış, bu durum, Avrupa'daki tövbe kitaplarının ilk örneklerinin İrlanda'da ve Galler'de ortaya çıkmasına önyak olmuştur. Diğer bir deyişle tövbe ve kefaret konusunda din adamlarının ve kilisenin keyfiyeti sona ermiş, belirli bir standarda kavuşan kilise hukukunun ve tüm Hristiyan tebaayı kapsayan dinî otoritenin temelleri atılmıştır. Nitekim İrlanda ve Galler'de ortaya çıkan tövbe kitaplarının sonraki yüzyıllarda neredeyse tüm Avrupa'ya yayılması ve bu yayılıma paralel olarak bölgede kilise odaklı bir dinî anlayışın vuku bulması, bu düşünceyi destekleyici mahiyettedir.

İrlanda ve Galler'de ilk örnekleri verilen tövbe kitaplarının tüm Kıta Avrupası'nı etkisi altına alması ve bölgede kilise odaklı bir dinî anlayışın ve hukuki düzenin tesis edilmesi, bu eserlerde ele alınan konuları ziyadesiyle önemli hale getirmiş, bahsi edilen hususlar, kilisenin de doktrini haline gelerek dönemin ahlaki ve dinî hayatının şekillenmesine zemin hazırlamıştır. Doğal olarak bu hususların başında gelen zina ve cinsel suçlar/günahlar, kilisenin cinsellikle alakalı düşüncelerinin belirlenmesine ve daha da önemlisi hem dünyevi kimselerin hem de din adamlarının zina ve diğer cinsel konularda uymaları gereken konuları doğru bir şekilde anlamalarına etki etmiştir. Zina ve diğer cinsel suçların/günahların belirlenmesi de kadın ile erkek arasındaki ideal ilişkinin nasıl olabileceğini ve evliliğin neden önemli görülmesi gerektiğini vurgulamış, taraflar, cinselliği, Tanrı'nın kendilerine izin verdiği oranda, ne şekilde

yaşayabileceklerini anlamışlardır. Keza tövbe kitapları içerisinde erkeğin kadına ne zaman yaklaşabileceği, ondan hangi dönemlerde uzak kalması gerektiği, olası bir cinsel sorun sonucunda nelerin yapılabileceği ve başta aldatma ve evi terk etme olmak üzere evliliği tehdit eden sıkıntılarla nasıl başa çıkılabileceği gibi hususlar tümüyle din adamlarının ve kilisenin denetimine bırakılmış, evlilik esnasında işlenen olası bir günah neticesinde edilebilecek tövbe ve ödenecek kefaretle kilise kendi otoritesini taraflar üzerinde kabul ettirmiştir. Bilhassa günahın itiraf edilmesinden kilise barışının sağlanarak kişinin yeniden dinî ayinlere kabulüne kadar tüm süreç, günahkâra doğru yolu göstermekle yükümlü kılınmış din adamlarına bırakılmış, kilise otoritesi beşerî hayatın her noktasına sirayet ederek var olmaya başlayan bir güç haline gelmiştir. Ayrıca, tövbe kitaplarında sıklıkla evlilik dışı tüm ilişkileri zina içerisinde değerlendirmeye başlayan İrlandalı ve Gal din adamları, aile kurumunun devamlılığını esas almışlardır. Olası bir evi terk etme durumunun veya evlilik dışında bir kişiye kaçan bir kimsenin evlilik akdinin bitmesine neden olmadığını söyleyen İrlandalı ve Gal din adamları, geride kalan kişinin sürekli Tanrı'dan yardım isteyerek kendisini bırakanın evine dönmesine yönelik dua etmesini istemişler, terk edenin de eve veya ailesine dönmesi olasılığının neticesinde ödeyeceği kefaretle günahlarından kurtulabileceğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla kilise denetiminde olan ve idealize edilen ilişki türü dışında kalan her türlü ilişki zina olarak görülmüş, cinsellik, kontrol edilebilir bir yapıya kavuşmuştur. Diğer bir deyişle, zina; kilise tarafından kontrol edilemeyen her türlü cinsel haz ve ilişki için kullanılacak bir mahiyettedir. Kişinin yoğun bir şehvetle bir başkasını arzulaması, kendisini tatmin etmek için mastürbasyon yapması, başka biriyle ilişkiye girmesi, eşcinsel birliktelik yaşaması, birine tecavüz etmesi veya bir hayvanla cinsel bir ilişki yaşaması, kilisenin tövbe kitapları ve dinî kurallar ile kontrol altında tutmaya çalıştığı alanın dışında kalmış ve kilise otoritesine karşı bir anlam kazandığından ağır bir şekilde cezalandırılmıştır.

Kaynaklar

Abraham, E. V. (2017). *Anticipating Sin in Medieval Society Childhood, Sexuality, and Violence in the Early Penitentials*. Amsterdam University Press.

Bieler, L. (1963). *The Irish Penitentials*. Dublin : The Dublin Institute for Advanced Studies.

Binchy, D. A. (1968). St. Patrick's 'First Synod. *Studia Hibernica*, 8, 49-59.

Fastiggi, R. (2017). *Sacrament of Reconciliation: An Anthropological and Scriptural Understanding*. Hillenbrand Books.

McNeill, J. T. & Gamer, H. (1990). *Medieval Handbooks of Penance: a Translation of the Principal Libri Poenitentiales and Selections From Related Documents*. Columbia University Press.

Leo, B. (1846). *Sancti Leonis Magni* (Vol. 54). (J.-P. Migne, Ed.) Migne.

Llyod, S. J. (1912). *A history of Wales from the earliest times to the Edwardian conquest* (Vol. 1). Longmans, Green and Co.

O'Dohonue, J. (2009). *Anam Cara: A Book of Celtic Wisdom*. Harper Collins.

Roberts, J. D. (1886). *Ante-Nicene Fathers: The Writings of the Fathers Down to A.D. 325: Volume IV: Tertullian, Part Fourth*. The Christian Literature Publishing Company.

Salvinus, M. (1930). *On the Government of God*. Columbia University Press.

Schaff, P. & Wace, H. (1916). *From Nicene and Post-Nicene Fathers, Second Series* (Vol. 14). Christian Literature Publishing Company.

Schaff, P. (1882). *History of the Christian Church, Volume II: Ante-Nicene Christianity. A.D. 100-325*. Grand Rapids.

Sellner, E. (1995). Soul Friendship in Early Celtic Monasticism. *Aisling Magazine*, 17. Retrieved from <https://www.aislingmagazine.com/aislingmagazine/articles/TAM17/Friendship.html>

Sellner, E. (1998). Soul Friendship: Sharing One's Life and Heart. *The Furrow*, 49 (7/8), 408-417.

Wace, H. (1911). *About A Dictionary of Christian Biography and Literature to the End of the Sixth Century A.D., with an Account of the Principal Sects and Heresies*. Grand Rapids.